

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV.

Ч. 108.

Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 9-го травня 1936.

VOL. XLIV.

No. 108. Jersey City, N. J., Saturday, May 9, 1936.

THREE CENTS

ВЖЕ І ЛЕМАН „НЕ ДОПУСКАЮТЬ”

ОЛБАНІ — Губернатор Леман, якого проект „супільної безпеки” републіканські асемблеї повалили, рішив таки далі добиватися свого, звертаючись через радіо до цілої суспільності. У своїй радіовій промові Леман сказав, що його проект є добрий, бо він обіймає фінансову поміч для вбогих дітей, поміч для старих людей, поміч для сліпих, певні піддержки для матерей, головню у фермерських околицях, поліпшення суспільного здоров'я, поміч у здобутті фахів і т. п. Републіканські асемблеї кажуть, що все це гарно, та звідки взяти на те гроші?

ФЕДЕРАЛЬНІ ВИДАТКИ.

ВАШИНГТОН. — У конгресі внесли під дискусію ухвалення суми 2,300,000,000 доларів на ріжні федеральні видатки. З того поперх 1,400,000,000 мало би піти на поміч безробітним.

ПОЛІТИЧНА ВОРОТЬБА РОЗГОРЯЄТЬСЯ.

ТОПКА (Канзас). Републіканський сенатор Ландон, що хоче кандидувати на президента у наступних виборах, критикував Рузвелта і його адміністрацію. „Ніколи в історії, — говорив він — коли виникали депресії, не двигалися ми так поволі вгору, як це тепер діється”. Причиною цього, він запевняв, є Рузвелтові адміністраційні експерименти, як Нью Діл, Ен Ар Ей, Ей Ей Дабл Пі Ей, і т. д.

— ПОВОЛІ ТАКИ ВИЧИЩУЮТЬ.

ВАШИНГТОН. — Федеральні агенти знову зловили двох бандитів, Мейгена і Кемпбела, які схоплювали дітей багачів, щоб від родичів діставати окуп. Оба бандили були узбрєні до зубів, але їх так піймали, що вони не мали часу зробити зі зброї вжитку.

ПОРОЗУМІННЯ РОБІТНИКІВ З ВЛАСНИКАМИ КОПАЛЕНЬ.

НЮ ЙОРК. — Тут прийшло до підписання умови між представниками юні, що охоплюють капальні твердого вугля, і власниками тих копалень. На основі тої умови робітники зобов'язалися впродовж двох літ не виходити на страйк, а власники згодилися вкоротити час праці на сім годин денно і п'ять днів у тижні, з задержанням старої платні.

НЕ ЗНАЄ ЄВРОПИ.

АТЛЕНТИК СІТІ. — Професор Фенвік на конференції Федерації Жіночих Клубів застановлявся над європейським положенням і накінець подав раду, що з огляду на слабкість Ліги Націй треба поставити якесь сильніше політичне тіло, на зразок Злучених Держав Америки за найвищим судом, що регулювало б економічне життя поодиноких країв та не допускало б до війни.

ПРИВЕРТАЮТЬ СТАРУ ПЛАТНУ.

ОЛБАНІ. — Стейтвий сенат ухвалив закон, на основі якого привернено назад стару платню міським робітникам, поліцаям і пожарникам Нью Йорку. Подібний закон приготують для вчителів, яким також були обтяли платню.

КАЖЕ, ЩО ТРЕБА ШЕ БІЛЬШОЇ КОНТРОЛІ ПРОМИСЛУ.

ВАШИНГТОН. — Д-р Волтон Гемілтон, член віділу Суспільної Опіки, сказав на масовій мітингу, що маніпуляція з самими грошми не зарадить безробіттю. Во безробіття передівсім кріниться в тому, що удосконалили дуже техніку, так, що машини викинули мільйони людей на брук і далі їх викидають. Тому він радив розтягнути над промислом іще сильнішу контролю, якою можна було б регулювати час праці, та накладати податки на нові винаходи і тими податками піддержувати людей, що через технічні удлішення стратили працю. Добробут лежить у функціонуванні промислу, а не у самих грошах. Тому треба дивитися на те, як він функціонує.

ЗБРОЕННЯ АМЕРИКИ ЛЯКАЄ ЯПОНІЮ.

ВАШИНГТОН. — На засіданні „Комітету Розділів” сенатор Най сказав, що беззастанні збрєння Америки лякають Японію і змушують її на подібні збрєння. Колиб Америка не збрєлася, то японський милітаризм завалився би під власним тягаром.

РІВНІ ПРАВА ЧАСОМ НЕВИГІДНІ.

НЮ ЙОРК. — Коли жінки вибороли собі рівні права враз з мужчинами, то вони через те набули також і рівні обовязки. Такої думки був суддя Пенке, який в одній судовій розправі призначив жінці, що працювала, удержувати свого чоловіка, з яким вона не жила, а який був на міській підмозі.

ВИРІВ АМУНІЦІ — В ДЕРЖАВНІ РУКИ.

Ллойд Джордж є проти вичорбу муніципальних приватних промисловцями. Кажє, що виріб муніципальних повинен бути державним монополієм. Тоді менше буде міждержавних ітргів і буде певність, що держава матиме на час муніципальну і зброю.

НЕВДАЧУ ЗАВИНИЛО СТАРЕ ПОКОЛІННЯ.

Етіопський цар вправді заявив, що буде боронити Етіопію до останньої краплі крові, але по тих заявах покинув рідний край, і то враз з військовими начальниками. Етіопська молодь, що покінчила школи в Європі, а тепер завзято боронила рідний край, каже, що це покинули Етіопію люди старої дати, які дуже ворожо ставилися до освіченої етіопської молоді і її переслідували за те, що вона домагалася реформ та протестувала проти гнєту, якого допускалися начальники племен над бідним народом.

„РУССКІ” ДІЯКОНИ.

Діакон Григорій Соловей, „русский человек” з села Залужє біля Дубна від акції опіки над „русскими” дітьми. Крім іршеї, які зібрав серед місцевих москалів, одержав іще з Америки пожертв біля 2,000 доларів. Та Соловей поклав усі ці гроші до власної кишені і слідча влада мусіла його арештувати.

ЗЛОДІЙСЬКА ЗАРАЗА.

Від довшого часу розпанилилися злодіи в Доржові селі (Галичина). Крадіж були на порядку дня. Не пожаліли навіть і кооперативи. Злодіи вже так були роззухвалєні, що вкінці вкрали корову зі стаїни. Остаточно поліція впала на слід злодійської „романії”, знайшла сховок крадених річей та арештувала 12 людей з Дорогова. В складі цієї 12-ки є люди та робітдари, по яких ніхто не був би такого вчинку сподівався. Деякі з них були навіть близькими рибками в товаристві. Тепер усі сидять за решіткою та переволають час на роздумуваннях і каяттях.

ПЕРШИЙ ПАРИЗЬКИЙ ТЕЛЕФОНІЧНИЙ АБОНЕНТ.

Між 250,000 телефонічних абонентів у Парижі живе ще чоловік, що перший у Парижі заінсталивав у себе телефонічний апарат. Цей чоловік називається Андре Жіардо. Він користується телефонічною комунікацією від 1880. р. Коли я заінсталивав у себе телефон — каже добродій Жіардо — мої сусіди вважали мене за варяга. Таке було тоді упередження до тієї „чортівської машини”. Зпочатку дуже мало мешканців Парижа пішло за моїм прикладом. Іх число було зпочатку таке мале, що телефонічна централа не вважала за потрібне завести нумерації абонентів. Просто подавалася назвище особи, з якою хотілося говорити. Шойно по кількох літах число телефонічних абонентів у Парижі так сильно збільшилося, що дирекція телефонів мусіла завести їхню нумерацію.

ПОЧУТТЯ СУСПІЛЬНОСТІ.

Промовляючи в Річмонд, Вірджинія, до Союзу молодих Ліг в Америці, секретарка панна Говлет сказала, що завданням Ліг є виховувати молодь у той спосіб, щоб вона була свідомою того, що живе серед інших людей, в організованій суспільності. Пізнавши устрій, змагання і душу цієї суспільності, вона сама зачне дивитися на оточєння іншими очима, сама зрозуміє своє завдання, ще й інших поведе до корисної цілі.

СУДОВИЙ ПРОЦЕС ЗА ВЛАСНІСТЬ СІНА.

Марія Карваш, 30-літня дівчина в Торонті (Канада), перєд чотирма роками привела на світ сина у місцевому шпиталі. Три дні після уродін на підставі попередньої угоді дитинку зі шпиталю забрала до себе на виховання приятелька матері, пані П. Дорожак. Ця мала держати дитинку до часу, коли матір вийде зі шпиталю і повернеться до праці. Але вийшло так, що малий Михайло остався довгих чотирьох років на вихованні в родині Дорожаків. Коли пізніше Марія Карваш домагалася вивороту сина, пані Дорожак відмовилася його віддати, і це було причиною судового півбу. Зізнаючи в суді, дівчина заявила, що вона домагалася вивороту сина багато разів, але пані Дорожак відмовлялася. Спершу домагалася грошей за удержання хлопця, а потім прямо відповіла молодій матері, що сина їй не зверне, бо полюбила його. На запит суду, де знаходиться батько дитини, Марія відповіла, що не знає. Вислухавши обидві сторони, суддя Мейкіс вирішив, щоб хлопець остався при пані Дорожак, а для матері призначив право забирати сина до себе при кінці тижнів і серед тижнів фері.

ВІЗНИЦЯ ЗА ЗАТЯГНЕННЯ ПРАВДИ.

Семен Оніщук пішов на два місяці до в'язниці за те, що, вдаючись за допомогою, забув сказати урядникові, що його жінка заробляє по 40 доларів місячно. Допомоги Оніщука дістали на п'ятсот доларів.

ВОЛИНСЬКІ „ЧУДОДІІ”.

Минулого року була на Волині посуха і збіжжя вичорділо. Чехи-хлібороби колонії Підлісок послали делегацію до Арона Вайтмана, про якого йшла слава, що він має в собі якусь надприродну силу і може спричинити дощ. Вайтман склав з делегацією угоду, що як упадуть дощі, то він дістане від кожного господаря по 5 пудів жита. Справа і дійшла і збіжжя було врятоване. Селяни приїхали дощі, божий сніг і Вайтманові збіжжя не дали. Вайтман вніс до суду позов проти чеських селян, домагаючись від них 1,000 золотих і рівночасно просив суд признасти йому право вб'єсти та визначити йому адв'єката з уряду. Суд просбу Вайтмана відкинув і покінчив цю „чудодійною” справу не розглядає.

ЮНАК У ВІДІ ВИРІКАЄТЬСЯ РОДИЧІВ.

На сцені торонтонського суду відігралася рідка родинна драма. Поліція арештувала 20-літнього Джорджа Офіала. Йому закинули вграбж у домі. Перед суддєю явився його рідна матір, щоб викупити сина на волю залогом на тисячу доларів. Та яке було здивування, коли показалося, що син до матері не хотів признатися, заявляючи, що він пишється не Офіал, але Бігар. Мати зі слезами в очах благала сина, щоб він її не вирікався і вернувся з нею домі.

Притиснений прокуратором, признався, що чотири роки тому він вирікся родичів та змінив своє назвище. Не послухав він просьби привагого батька і не дозволив родичам ніяким способом викупити себе на волю, а пішов до в'язничної камери дождати розправи.

СОВЕТСЬКІ ЛІКАРІ.

Московські „Ізвестія” з 15. березня ц. р. змушені признавати незвичайно низьку фахову підготову лікарів „большевицького виробу”, себто тих, що скінчили медичні факультети при советській владі. Більшість студентів, що тепер є лікарями, вчилися, не маючи навіть підручників! Навчання провадилася „колективно”, себто одну книжку видавалося на 10 до 15 студентів і то на короткий час. Зрозуміло, що багато навчитися при такій системі неможливо. Дуже зле відбивається й те, що студенти майже зовсім позбавлені клінічної практики, з огляду на неможливу організацію університетських клінік. В тих клініках часто нема не тільки модерних приладів і апаратів, що обслуговують медицину в цілому світі, але навіть спеціальних блоків. Загальні освітній рівнеь советських лікарів також нижче всякої критики. Були випадки, коли „лікарі” не були всмі грамотно написати навіть рецепти...

ДЕСЯТЬМЕТРОВИЙ ЛИСТ.

У середньовіччі довгий лист був ознакою великої пошани автора до адресата. В Національному Музею в столиці Туреччини Анкарі можна тепер оглядати найдовший, здається, лист, що його хтонебудь у середньовіччі написав. Лист походить з 16. століття. Його автором був перський шах, адресатом — турецький султан Соліман Великий. Лист написаний на пергаменті, що довгий десять метрів.

ВІЛТНІЙ ХЛОПЧИНА ПРНУВ ПІД КРИГОМ.

Трагічною смертю згинув 6-літній Степанко Оленчук у Східній Торонті. Пішов він зі своїм шкільним товаришем Нікієм обідати бавитися на берг недалекого озера. За якийсь час до добу рідичів прибіг товариш Степанка, повідомляючи, що „Стіві впропав під кригою”. Всякі пошукування влітлі та озерної сторожі тої ночі були безуспішні. Аж по тридцятишуканню знайдено тіло Степанка.

НЕ ПО КАТОЛИЦЬКИ І НЕ ПО ХРИСТІАНСЬКИ

ЛЬВІВ. — „Діло” з 26 квітня пише: „Як оо. домінікани парцелюють землю”. Читаємо там ось що: „Недавно оо. домінікани оголосили парцеляцію своїх ґрунтів недалеко села Зіболок, повіт Жовква. Зрозуміла річ, що наші малоземельні селяни робили всі заходи, щоби прикупити при цій нагоді землі та створити варстату праці для себе і своїх дітей. На численні заходи у справі купна дістали селяни таку відповідь: „Ми поля вам, русіном, не спжедами, а ежелі так бардзо хцеце, купуйте горше — мочари, бо лепше поля мамі для польських осаднікуф”. Ясно, що така відповідь викликала серед наших селян оправданий гнів та обурєння. Селяни відмовилися від купна мочляків. Тоді бо домінікани змінили свою тактику і збоділися кінєць кінєць продати кільком нашим землі, але під тою умовою, що ті селяни мусіли наперед переписати себе і свої родини на римо-католицький обряд. Та на тому ще не кінєць. Дітей цих батьків, які купили землю в оо. домініканів, постійно примушують учителі в школі в Зіболках не лишє говорити, але також молітись по польськи. Дітей справжніх нольяків у Зіболках можна почислити на пальцях одної руки”.

ПОЛЬСЬКИЙ СВЯЩЕНИК ПРО ІНТЕРВ'Ю ЕП. ХОМИШИНА.

ВАРШАВА (Польща). — „Варшавські Дзєннік Народови” має рубрику в якій поміщує інформацію про українців і українське життя. Референтом цих справ є ксьондз Францішек Блотницький, референт тих самих справ в органі „Католицької Акції”, що зветься „Глос Народу”. В статті з 20 квітня 6. р., затитулований „Що діється серед українців”, пише згаданий ксьондз про „симпатію українців до жидів” і в звязку з тим обговорює інтерв'ю станиць-славівського єпископа Г. Хомишина, в якій єпископ висказав свої погляди на жидівську справу. Ксьондз Блотницький, референт Католицької Акції, пише таке:

„Як симпатик жидів задекларувався теж станиць-славівський єпископ о. Хомишин. Дав він інтерв'ю львівській євоністичній „Хвилі” і то до її святочнопасхального числа. Греко-католицький достойник безапеляційно осудив антисемітизм, надаючи цьому поняттю таке значіння, яке йому приписують жиди. Осудив „аберацію” націоналізму” автономних народів, не згадуючи ні словом про найбільший шовінізм, який знає історія світа — жидівський. Зовсім помішав жидів з часів Старого Завіту з сучасними жидами Талмуду, так, немовби ніколи не було того вбивства на Голготі. І одні і другі є для о. Хомишина „вибраним народом”. Підкрєслює свого інтерв'ю станиць-славівський єпископ поставив як зразок здорового націоналізму Ірландію з часів боротьби за незалежність, зовсім забуваючи, що ірландський рух послугувався в боротьбі з англійцями ріжними засобами: починаючи класичним бойкотом, кінчаючи насильством. Єпископ Хомишин належить безсумнівно до покоління, що деяких річей не розуміє. І це власне використовують жиди”.

КОНСЕРВАТИВНІ КРУГИ ПРОТИ САНКЦІЙ.

ЛОНДОН. — Переважає думка уряду, що треба Англії усунатися з італійсько-етіопського конфлікту і не наперати на санкції проти Італії. Та соціалісти і ліберали є все ще далі за санкції.

ЩЕ НЕ ВСЕ ЗАГАРБАЛИ.

ЛОНДОН. — Етіопський посол подає, що три п'яті етіопської землі не є в руках Італії. Тєю територією далі править етіопський уряд. Де саме цей уряд перебуває, не знає. Посол заявив, що не може зрадити тайни, щоб того місця не бомбардували італійські летуни.

ПРАВІТИМУТЬ ЕТІОПІЄЮ НА ІНДІЙСЬКИЙ ЗРАЗОК.

ЛОНДОН. — Доносять з Риму, що Мусоліні думає правити Етіопією в такий самий спосіб, як Англія править Індією, себто на федеративних засадах, не вмищуючися в релігійні чи племенні ріжніці та привілеї поодиноких племен. Італійський губернатор матиме такі права, як іх має заступник англійського короля в Індії. Італійців будуть обладжувати на коростах, які належали до етіопського короля, чи були власністю держави і є незаселєні. Столицю краю мабуть перенесуть до міста Гіндар. Природні багатства краю будуть використовувати при допомозі міжнародного капіталу.

* Аберпаллі — малі, збочені з праці жиди.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Registered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the a.c. of October 3, 1917. authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Вед. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1018.
4-0807.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МАТИ

В частині, що призначена головню для нашої тут родженої молоді, передаємо англійською мовою те, що відчуває українська дитина, коли вдувається, хто це та українська мати в Америці. А тою матір'ю є та, тут у першу чергу фізично тяжко працююча українська жінка, яка нам підховала той наш молодий український цвіт, що його так багато в Америці.

Ми певні, що українські діти назагал — добрі діти. Ми певні, що вони відчувають ту велику пошвану, яку мусила мати Українська Мати, щоб дати нашим дітям те виховання, яке зробило з них добрих, чесних, здорових і моральних дітей.

Та з цього не виходить, щоб ми в День Матері не звернули уваги й на те, що треба робити тій Матері, щоб вона дійсно заслужувала на любов дітей і на пошвану нації. На те вже звернув увагу і наш жіночий провід в Америці, коли недавно пригадавав українській імміграції Свято Матері. Там цілком слушно згадано не тільки за пошвану Матері, але теж звернено увагу і на обовязки, які повинна виконувати у своїм житті українська Мати, якщо вона має заслужити собі на правдиву пошвану.

Про ті обовязки приходиться і нам згадати, бо цього вимагає справа. Ми тепер у такім положенню, що на українську матір припадає надзвичайно тяжке завдання. Вона мусить за всяку ціну ратувати наш національний стан посідання в Америці. Вона мусить ратувати українську мову. Нічого не можуть наші заклади в справі українських шкіл і українських учителів. Нічого не можуть наші покликки до молодого покоління, щоб училося українською мови, коли не стане нам тут до помочи Українська Мати в Америці.

І тому відзиваємося в оте велике Свято Матері до нашої Української Матері. Українська Мамо! Говори до своєї дитини українською мовою. Вимагай від своєї дитини, щоб вона Тобі відповіла українською мовою, бо на ту чемність Ти заслужила від твої дитини. А як та дитина підросте, вона таки згодом, маючи пошвану до своєї Матері, матиме пошвану і до тої мови, якою та Мати до неї говорила і якою вона тій Матері відповідала.

Отта наша вимога не є ніякою агітацією проти англійської мови. Боже борони! Це тільки один з найкращих способів, як удержати в Америці при життю це й українську мову принаймні в тих, у чийх жилах пливе українська кров. Це є змагання до вдержання українського духа в Америці, до плекання української культури, до вдержання живим того українського імені, яке теж вложило свою фізичну і духову силу в розбудову великої американської держави. І на те просимо Українську Матір пам'ятати, поздоровляючи її зі „Святом Матері“.

ДЕНЬ МАТЕРИ

День Матері. Свято, зроджене з питомої кожній людській душі потреби віддячити чимнебудь, нагородити якнебудь за добро, за ласку, за безкочечну пошвану. Свято Матері. З сірого кутка, з забутого останнього місця, з турбот і безнавстанної сувятливости вивести її — Матір — на 'один хочоб день на світло, на видне місце у радніший адячний гурт, врочисто — родинно! — настроєних людей!

О, як ніяково й на цьому почесному місці! Вона не розуміє гаразд, за що її шанують. Хіба робила не те, що мусила? Мусила — не під примусом ззовні, а під примусом всього її духового нутра?

От і тепер, у цей свій День і в своє Свято, вона обсервує із захопленням дітей, що своїми простенькими віршами й картинками віддають їй шану, а думки її такі далекі від самозахоплення.

Ні, їй не треба пенів! Їй треба чогось іншого; треба, щоб її розуміли. Тож і ми не ставмо її на педестал на те, щоб ще більше осамітнити її, ніж це буває в її буденщині!

Чи ж не доволі Ти наслухалася крилатих фраз у Твою честь, збираючи разом з цим гіркий полин відчуження Твоїх найближчих? Приймаючи тупі удари нерозуміння, легковаження Твоеї душі, що, жертвуючи себе завжди наново, збагачується віддаванням і прагне співжиття з тими, що їх віддає їхнє життя, їхній егоїзм?

Коли садовимо. Тебе сьогодні на перше місце — то на те, щоб краще видно нам було Тебе, щоб краще вдуматися в Твоє життя, в Твої бажання, радості і смутки.

Твоє материнство прийшло на світ разом з Тобою. Не тільки в першій Твоїй лялечці зі шматок, яку воліла Ти завжди ніж гарні куплені ляль-

ки (може тому, що вона поганіша й більше безпочинна), не тільки в ній Ти знаходила предмет бурхливих або ніжних і 'захованих виявів любови. Тварини, яких можна жалувати й доглядати; вбогий, якого хотіли відправити ні з чим; чи старший братчик, який вважав нижчим своєї честі бавитися з Тобою, а плакав, врізавшись в пальчик: всі вони знавали виявів Твогого прозябачого материнства, Твогого піклування.

Так, скажми це ясно: Ти змалку вже була в дечому „інша“. Твоє мале тільки носило в собі що-тільки слабенькі засновки твогого найбільшого життєвого покликання — та вже воно відбивалося певною відмінністю Твоеї малої душі.

Не пробуємо сходити у глибін, де в вічній темряві столується тілесне й духове! В цьому таємному горнілі зродилася Твоя чутливість і відзивчивість, прикмети, що не будуть помагати до скріплення твогого інтелекту, що перешкаджатимуть його змагання до скупчення на самоті. Алеж — і це уже тайна й перемога Твогого духа: тут, у тій темряві зродився також чарівний дар: жіноча інтуїція.

Це не є тільки Твій шостий змісл, потрібний у боротьбі за фізичне існування Твоїх дітей. Це є теж і Твій засіб, Твоя зброя в сфері духового життя, у сфері боротьби за право на духовий контакт з Твоїми рідними, з Твоєю суспільністю, з Твоєю нацією.

Одначе, чи часто ті, які говорять про тричі святе материнство, справді думають про нього ширше, як приведення на світ дитини, як фізичне піклування нею, а в найліпшому випадку як допомогу дитині в перших кроках її духового життя? Чи думають про те, яка спрагнена материнська душа близької — найближчої ду-

хової злуки з дитином, що є не тільки її фізичним і духовим продовженням, але й її розквитом? Чи знає, чи прочуває це товариш Твогого життя, чи знають це Ваші діти, як хотіла Ти разом з ними зглибити усе Твоїм серцем і Твоїм розумом, обдареним п'ятимилевними чобітьби інтуїції, що допомагають Тобі проїти прогалини, втрачені роками духової відсталости?

А коли й знають, — чи прикладають до цього вагу?

Як часто чарівний, вирівнюючий дар жіночої інтуїції вважають тільки невдалою спробою природи злагодити жорстокий конфлікт між її законами і вищим прямуванням людини! І ствердивши це, легковажно відкидають оцей доро-

гоцінний, а такий радніший принос: жіночий своєрідний погляд на життя, жіночий підхід до усіх семейних і суспільних справ, що творять цілість існування національної збірноти. Оцей цінний вклад в духове життя народу, вклад, що може в те життя влити нову силу: силу віри в майбутнє, якою обдарена кожна Мати.. Коли нам сьогодні, в День Матері, вдасться прокласти забутий, відсунутий і, здавалось би, непотрібний уже Матері — шлях до дальшого розквітання разом з дітьми, до дальшої її активноти в суспільстві разом з її скарбами чуття, інтуїції, віддання і твердої віри в Завтра — то ми гідно звеличали День Матері. — („Новий Час“).

М. Струтинська.

КУЛЬТ МАТЕРИ

В нинішніх тяжких часах, часах безробіття, політичних неспокоїв, насильства, жорстокої боротьби одиниць проти одиниць і народів проти народів — теплим промінем освічує наші зледоватілі душі культ Матері. Це та Матір, що дала нам життя; що кормила нас, хоч не раз сама терпіла голод; що мов лавиця обороняла нас перед напастю інших; що любила нас без огляду на нашу красу і вроду; що плакала не над особистими кривдами, що ми їй завдавали, тільки плакала з журби: що буде з нами?

В твердій життєвій боротьбі, в якій ні один хибний рух, ні одна помилка не пройде безкарно, а мститься з залізною послідовністю; в якій ми відвикаємо від дійсного змісту милосердя і любови ближнього — являється нам не раз образ старенької, похилої, усміхненої жінки, яка кризь сльози говорить: „Не звертайте на мене уваги, дітоньки, я щаслива тоді, коли вас щас-

ливими бачу“. Це образ Матері. Спогади про Матір виривають нас з сіро-сталевої буденщини й несуть у цілковито інший світ, в тайний світ, в якому ми знову стаємо малими, пустотливо-невинним дитином, безжурними і безпечними під опікунчими крилами Матері. Спомини про Матір ушляхотнюють нас і не раз розбуджують шляхотні почування навіть у кам'яній душі злочинця.

Та обовязки Матері є не тільки родинно-сентиментальні. Матір відрає величезну ролю також у суспільному житті. Тільки ми часто забуваємо про те і не даємо їй за це належного признання. В руках Матері спочиває виховання молодих поколінь. Учені кажуть, що характер чоловіка формується вже від колыски. На Матері лежить тяжкий обовязок заштити в дитині людяні почування, любов, благородність; одначе заразом не розмигати вдачі дитини і не зробити через те її нездібною до твердого життя. На Матері лежить також обовязок виховувати своїх дітей на здібних, дисциплінованих, творчих і патріотичних громадян.

Скільки терпіння переживає Матір, коли мусить здушувати свою любов і карати дитину! Та кара болить її більше ніж саму дитину. Та Вона зносить це, бо це йде про добро дитини.

Скільки трагізму переживає Матір, віддаючи своїх синів на війну! Радо пішла би вона на смерть сама. Та обовязок і

любов до свого народу, за який Вона теж несе велику відповідальність, змушують її здавити власний біль і не раз за закровавленим серцем Вона сама накликає своїх синів до героїчних вчинків.

Нарід, який має розумні, героїчні і патріотичні Матері може бути безпечним за свою будучність.

Ось у той День Матері, бодай раз на рік, ми всі застановімся над тою такою, благородною, героїчною і заразом трагічною постаттю, якою є Матір. Спогад про Неї почес нас на хвилину в країні дитячих мрій, зробить нас через те кращими і щасливішими й через те ушляхотить також її, нашу Матір.

МАТИ І ДІТИ.

Поталися діти мами: „Мамо наша мила! Чи ти мала матусеньку й чи ти любила?“

Мати з смутком відповіла: Мала і любила. Та вже мою матусеньку Могилюшка вкрила.

„Скажіть, мамо, де могила, Ми підем, побачим, І над тою могилою Враз з вами заплачем“.

„Як будете на Вкраїні, То там під горою На цвинтарі є могила, Заросла травою.“

„На могилі куц тернини Немов промовляє: Прийдіть ближче, подивіться, Хто тут спочиває“.

Добра мати своїм дітям Таке розказала, Думкаміж в Край поинула Йі гірко заридала:

„Нащо вієш, буйнесенький, Нащо завиваєш? Нащо землю на могилі, Нащо розвиваєш?“

„А я вію, завиваю: Така моя доля; Хай не росте тернинюшка Суха серед поля“.

„Верни мене, милий Боже, В рідну сторонючку: Не водою, а сльозами Скроплюмо могилючку“.

Катерина Прогасевич.

Подружні сні.

— Уяви собі, друже: моя жінка не дає мені ночами спати. Йі постійно сниться, що вона виходить замуж за міліонера і кризь сон радісно вигукую.

— Зі мною це гірше. Моя теж кричить так весело, якби льос виграла і повторює при цьому: „Нарешті він помер!“

Карль Марія Гільген.

ОСТАННЄ БАЖАННЯ

(З „Фантазій життя“).

В каварні „Італія“ гомоніли солодкі ридання скрипок, на столиках скрізь довкола ясніли повні келихи, гамірливий гурт людей надихувався з насолодою настроєм безжурної забави, а зманливий сміх жінок прошибав невидимими блискавками тяжке від диму повітря розгуляного льокало.

Та тут раптомо слова: „Прохаю вас, панночки, звольте даскаво забавитися трохи з оцим паном там, коло другого столика з лівого боку. От вам і гонорар“.

І з цими словами чоловік у чорному, з потилицею вола та з грубим, гостро підкрученим вусом, — він немилый вираз свого червоно набряклого обличчя намагався надаремно लागодити силувано чемоною усмішкою — втиснув каварній дамі в руку папірчик банкнота, і зараз же повернувся до свого стола, що стояв обік столика згаданой людини.

А Мада почула спершу якийсь несамовийтий страх, опісля подивилася з увагою на банкноту у її руці, підвелася на свійому місці і кризь ряд глі-

но обсаджених столиків протиснулася туди, куди їй було сказано, де й сіла собі, згодом повна трохи обленой веселости, питомої прислужним дамам в таких льокалях. Чоловік же, обік якого вона сіла, сказав притім до неї трохи хрипким голосом:

„Дякую вам дуже за те, що ви зволіли прийти до мене. Я ось, знаєте, трохи стужився за жіночою усмішкою“.

Він говорив поволі, трошки пнявю, хвилями ніби з глибини якогось отупління, то знову з порявом раптового схвилювання. І Мада почула знову несамовийтий острах, під впливом якого їй хотілось зірватися з місця і втекти геть. Але вона ще раз опанувала себе і жартами, вдавнюю веселости намагалася перемогти на силу своєрідну тривогу, наводжену на неї несвідомо всією ситуацією.

Незабаром ось кельнер приніс фляшку вина і наляв келих по вінця. Але в цей мент, ще поки пан зміг келих притутити до уст, чоловік з потилицею вола та в гостро закрученим вусом наблизився до них, хопив за келих і, перепросивши даму — скоштував вина, після чого сів знову на своему місці, що Маду наново здивувало незвичайно.

Це так — воно було ясно, що ситуація тут була повна захованої таємности.

Мусій Степанчук.

ЗДОРОВА БУДЬ, МАТИ!

Я бачу: сидиш Ти усміхнена нині І руки простягла до мене, дитини. Сидиш Ти, як давно, сама та, все ненька, Що щиро тулила мене до серденька.

Нічого не було для тебе такого, Щоб Ти не зробила для щастя мойого, І нині, в цей день Твій, о добрая Мати, Ти гідна від мене подяки й відплати!

Нині кожде слово, що впало з уст Твоїх, Розсвоює пряжу безліч думок моїх.

Та слів і думок всіх не в силі зібрати, Щоб добро і ласки Твої описати.

Якби так з Тобою ще хвилечку жити, Ти би научила слова ті зложити, Бо Твоє лиш серце уміє відчутти Бажання дитини, всі радості й скрути.

Чужина. Далеко до Тебе, о Мати! Не можеш Ти, Ненько, мене пригортати... Прийми зі всіх слів тих й думок небагатих Одно лиш бажання: „Здорова будь, Мати!“

„Видиш, як довго буду жити. „Ви так швидко захоплюєтесь?“ — засміялась Мада, почувачи, що її неспокій трохи присмирюється. І кинула:

„Мое імя — Мада“. Йі відповіло дивно мягкий погляд незнайомого.

„Який припадок! Оце ось та жінка, що плекала мене в перших днях мойого дитинства, називалась теж Мада. А ви, що є останньою жінкою, яку доводиться мені в цім моім життю пізнати, ви, носите тесаме імя...“

Мада чудувалася. „Що ви? — допитувалася. — Хотите йти в монастир, чи відібрати собі життя?“

Та невідомий гарячився. „Ні, ніяким чином не міг би я стати самогубцем, бо надмірно, до божевілля люблю життя“. Він сказав ці слова під жагучий, горячий віддих, ухопив притім руки Маді і притиснув їх до себе, повний такої пристрасти, що жінка мало не крикнула з болю. Та хоч це вразило Маду несамовито, то вона всетаки почувала згодом дивну приману в розмові з тим чоловіком. Мада почала притім співати рефрен пісеньки, граной саме орхестрою, посміхалась до свогого гостя; вона надливалася собі вина і пила його, поки

фляшка не стала зовсім порожня, і замовлено нову. Одначе в цей мент зявився зараз чоловік у чорному та з потилицею вола, покоштував вина в келиху незнайомого, і зараз же вернувся на своє місце.

Тут Мада не втерпіла. „Скажіть мені, хто ця людина в чорному?“

„Несамовита біда“ — відповів Володислав.

„Ваш слуга?“

„Він буде пильнувати мене до самої смерті“ — сказав Володислав понуро. Але тут Мада, вважачи, що ситуація знову стає немилу, намагалась зуратувати її тим, що вибухнула нагло своїм шонайдзвініким жіночим сміхом, притім Володислав знову вхопив її за руки та тримав їх тепер міцно у своїх. А його очі вперлися притім в її уста і ніби упивалися кожною і найдрібнішою рисою її це завжди дуже гарного лица. Тепер усе його ество пригудувало людину, що загибає за жажди і прагніння, повна муки туги за останньою насолодою...

Але в цей же мент гукнуло з боку:

„Нам час йти!“ — І тут же чоловік у чорному покликвав кельнера і виривнав рахунок за весь вечер.

Володислав пополотнів. В його очах тьмарився якийсь тривожний неспокій та вираз чогось понурого, чого не назвеш словами ніяк.

А Маді саме тепер хотілось говорити з невідомим далі і — вона почувала це гаразд — шораз довірливіше.

„Ну й колиж ми побачимось?“ — спитала вона його, намагачись безжурно посміхнутися, хоч дождана відповідь не була їй байдужна.

Та він на те: „Ніколи!“

Притім Володислав підвівся зі свогого місця, бо на його плече поклатася важко і знауратувати її тим, що вибухнула нагло своїм шонайдзвініким жіночим сміхом, притім Володислав знову вхопив її за руки та тримав їх тепер міцно у своїх. А його очі вперлися притім в її уста і ніби упивалися кожною і найдрібнішою рисою її це завжди дуже гарного лица. Тепер усе його ество пригудувало людину, що загибає за жажди і прагніння, повна муки туги за останньою насолодою...

Але в цей же мент гукнуло з боку:

„Нам час йти!“ — І тут же чоловік у чорному покликвав кельнера і виривнав рахунок за весь вечер.

Оце ось у хвилину, коли вона переходила попри казарму гузарів, вона побачила, що перед нею товпилися глітно й нахабно гурти людей. А коли вона й собі спинилась і пристанула, дізналася, що незабаром будуть вести сюди душогубця Подсудека, якого мають саме тепер на подвір'ю гузарської казарми — тратити. І в цей же мент наблизився до казарми відділ жовнірів, посередині яких ішов чоловік у чорному із потилицею вола, ростом вищий над усім. Мада дивилася на нього, не всієї відвернути від нього очей ні на хвилину; але коли відділ жовнірів переходив попри неї, вона побачила, що чоловік у чорному когось обік себе провадив.

Один погляд — і Маді виривався з грудей хахливий крик: „Володиславе!“

Але вже пів години пізніше кат з потилицею вола та в гостро закрученим вусом предложив прокураторії рахунок коштів ночі, проведеної у душогубцем Володиславом Подсудеком в каварні „Італія“.

Бо таке було останнє бажання вбивника в ніч перед присудженою йому смертю.

З німецького переклав д-р Остап Грицай.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ЧУЖИНЦІВ

Увага!

НЬО ЙОРК і ОКОЛИЦЯ!

Увага!

ДЛЯ МАТЕРИ

Як сирітка дрібні сльози Рукавом втирає.

ДИСКУСІЯ.

До дискусії над відчитами професора Селіна й н. Милера засіли на естраді передовсім 9 підготованих до неї людей. Проводила нею пані Боршард. Дискусія порушила докладніше різні питання, зазначені в рефератах.

Бесідники згідно підносили високе пошанування для законів в імігрантів. Один бесідник говорив, що в краю його походження ніхто не знає про організований злочин. Як коли навіть щось таке трапиться, то люди кажуть, що це хтось поповняє злочин на американський лад.

Інший бесідник змалював різницю між селянським вихованням дітей у краю та вихованням дітей селян-імігрантів в Америці. Там, у краю, дитину виховувала родина, заставляючи дитину до праці. Селянська родина це робуча цілість, у котрій кожний сповняє призначену йому працю. Дитина має свою працю, свою відповідальність і своє становище, відповідне до віку, поділу її роботи. Над її поведінням чуває жива громадська опінія села. Селянська мораль спирається на почуття постійності, що впливає з почуття постійності оселення й постійності заняття. З такого виховання виростає селянський характер, що відзначається роботячістю, покладанням на власні сили, оптимізмом, довірям і самопошаною. Та цей самий селянин, ставши імігрантом в Америці і заживши у великій місті, відразу знайдеться без традиційних засобів виховання. Він не має землі, ні сталою заняття, ні сталою поселення. Родина не функціонує як господарська цілість і він не може своєї дитини направляти до роботи, бо не може дитини брати з собою до роботи. Публічна опінія розбита й не чуває над мораллю дитини, ні дозрілої людини. Через те імігрант-селянин знаходиться в труднім положенні, коли хоче як слід виховати свою дитину: він мусить шукати нових засобів, щоб заступити давні традиційні засоби, що стояли йому до розпорядимости в ріднім краю.

Ще інший бесідник, родом з Бразилії, показував на різницю між відношенням уроженців Бразилії до імігрантів та відношенням уроженців Злучених Держав до імігрантів. Бразилійці не мають до чужинців, з якої народности вони не походилиб, ніякого упередження. Вони не почувують погорди ні для німців, ні слов'ян, ні для китайців і японців. Через те й імігранти почувуються в Бразилії як вдома та люблять край як свій. Загорілі американці, показуючи свою погорду до імігрантів, нищать власні заходи коло скорої американізації імігрантів, яку вони самі хочуть прискорювати. Це нищення власної праці й власних заходів можна зрозуміти в народі нижчої культури, але тяжко зрозуміти в народі з високою освітою, що читає книжки й газети, ходить до добрих шкіл та не раз має нагоду почути, які наслідки може мати нахабний натиск за поспішне націоналізування людей.

Загальна дискусія привняних гостей відкрила ще нові сторони порушених у рефератах справ. До двох референтів і приготуваних дискусантів ставлено наперед різні запити. Між іншим питалися, що робити, щоб виховати краще імігранта в розумінню відносин у краю та чим заступити в Америці ту роллю, яку на селі в Європі відігравали родина й село. Відповідаючи на цей запит, Джостин Милер говорив, що вернутись до суспільних умов, серед котрих

жив селянин-імігрант у старім краю, в Америці не буде можливо, та що через те значну частину ролі родини буде мусити перебрати школа.

Один з учасників, уроженець Швеції, що тепер живе в стейті Міннесота, радив американцям навчитися поважання до чужинців, себто неанглійських, мов та радив американським учителям показувати пошанування до мови й культури батьків усіх дітей у школі без розбору. Коли вчителі не будуть цього показувати, то вони розвинуть серед дітей почуття нижчости і почуття стиду, котрі будуть шкодити не тільки самим дітям, але й цілому американському народові.

Між зібраними трапився тільки один учасник (представник російської організації адвокатів), що заявив зборам, що в Америці нема ніякого упередження до чужинців. Всі інші учасники, видимо, були іншої думки.

По короткій промові проф. Чемберліна, що реасумував висліди пололудневої дискусії, проф. Рід Луїс, як організатор конференції, підкреслив плодovitи дискусії конференції та заклав збори, заклавши всіх зібраних на спільну вечерю, на котрій мали бути порушені ще додаткові питання, получені з тою справою.

IV.

ОБІДОВІ ЗБОРИ.

На вечерю, що відбулася в тому самому готелі, зібралось ще більше гостей, як було на самій конференції. По скінченню вечері промовила передсідниця цих зборів, Джозефіна Ровч, заступниця секретаря «скарбу».

Як перший бесідник промовив Вил Ірвін, відомий військовий кореспондент, автор кількох книжок, між іншими широко відомої книжки про новинки й пропаганду. Він зачитував свою промову:

ПРИЄМНОСТІ НЕНАВИСТІ.
Вийшов він із стверженого психологами факту, що багато людей любуються в ненависті. Та ненависть осуджує мораль, спеціально наука Христа, котра виразно станула на становищі, що будучим чувством є любов. Через цю науку люди, що її приймають, у засади відчувуючи ненависть, почувались би грішними, себто їх мучила би грішя сумління. Щоби позбутися грішя, ненавистники придумують на свою ненависть преріжні виправдання. Отже вони кажуть, що люди, котрих вони ненавидять, небезпечні, або злі люди, або вроджені злочинці, або крайні в політиці, або щось подібне. Знайшовши таке оправдання для своєї ненависті, вони можуть тепер віддати ненависті з усею силою, навіть почувати через свою ненависть свою моральну вищість.

Бесідник перейшов американську історію й показував на прикладах, що вся американська історія це одна історія ненавистей. Спершу колись ненавиділи індіанці, вважаючи їх як поганців за злочинців, дикунів, тощо. Коли поконали індіанці й перестали їх боятися, перестали їх ненавидіти. Почали ненавидіти англійців в Англії, себто в ріднім краю. Поборюючи їх, почали ненавидіти мексиканців. Ненавиділи теж еспанців, потім канадійців, ще пізніше німців, далі москалів, а нині всіх чужинців.

За нинішньою ненавистю американців до чужинців в Америці ту роллю, яку на селі в Європі відігравали родина й село. Відповідаючи на цей запит, Джостин Милер говорив, що вернутись до суспільних умов, серед котрих

ні справедливости для чужинців, але й в імені добра для Америки. Як американці будуть поводитися супроти чужинців з несправедливістю, — говорив Вил Ірвін — то не довго буде треба ждати на це, що ми і в Америці будемо мати такі самі національні меншини, себто угнетені народи, як маємо нині в Європі.

„ПРОСТІ ДУМКИ ПРО РАСУ“.

Ернест А. Гутон, професор антропологии в Гарвардському університеті, звернув увагу на те, що за упередженням американців до чужинців, як за кожним упередженням одного народу до другого, є переконання про свою расову чи національну вищість, та подав зібраним коротко, що про це питання вищости й нижчости раси говорить наука.

Раса, це просто спроба класифікації людей по зовнішніх признаках. Хоч учені ділять людей на раси, вони це не відкрили певних признаків, на основі котрих з поверховного вигляду можна судити про расу чи національність людини.

Не могла теж наука доказати ніякої чистої раси; бо всі раси з собою сильно перемішані довгими віками.

Не відкрито теж ніякого зв'язку між зовнішнім виглядом і умовими признаками. Значить, з зовнішнього вигляду не можна судити про вдачу людини. Якщо якісь зв'язки є, то нинішні дослідники на цьому полі ще занадто доривочні, щоб можна робити певні висновки.

Раса це діична справа: її одіичується через само походження. Тимчасом мова це набута річ, яку набувається через життя серед людей, що цієї мови вживають. Одну й ту саму мову можуть набути люди, що належать до різних рас, себто є різного походження.

Зате наука ствердила, що ніяка раса ні національність не має монополію на якунебудь признаку характеру чи умовий талант. В основі всі раси мають подібні заложення, себто, поставлені у відповідне оточення, витворюють подібні признаки, подібні риси й таланти.

Закінчуючи свій короткий відчит, проф. Гутон сказав: Американські уроженці мають певну культуру. Чужинці, що приходять до Америки, теж мають певні культури. Щодо одних і других, треба триматися того самого правила, що було висказане в Св'ятій Письмі: Здорове гілля дерева треба плекати, нездорове відрізати й кинути в огонь.

ПОЧАТОК В 7:30 ВВЕЧІР.

В ПАМ'ЯТЬ ТОГО, ЩО ЗАПОВІВ УКРАЇНІ -- РОЗВИДНЯЮЧИЙСЯ ДЕНЬ

СТАРАННЯМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА НЬО ЙОРКУ

СВЯТО ДВАЦЯТИХ РОКОВИН СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ В STUYVESANT HIGH SCHOOL, 15th STREET (між 2-гою і 1-шою Евною) NEW YORK, N. Y.

ВСТУП НА СВЯТО ВІЛЬНИЙ.

ПРОГРАМА:

ПЕРША ЧАСТЬ:	ДРУГА ЧАСТЬ:
1. Вступне слово — М. Мурашко, голова Ц. Комітету	6. Орхестра проф. М. Гайворонського:
2. Хор ОДВУ під упровою проф. Ю. Кириченка:	а) Не поря — слова Івана Франка
а) Слава Україні — слова Г. Чурпирки, музика Ю. Кириченка	б) Гайки (Жучок) — М. Гайворонського
б) Слава Йому, слава — пам'яті Івана Франка	в) Ностурні — Я. Лопатинського
3. Скрипкове сольо — виконає п-на Ольга Голубович	г) Суїта, 4 гаси — М. Леонтовича
4. Промова англійською мовою — адв. В. Цильника	д) Три кусняки — М. Гайворонського
5. Мужеський Хор ОДВУ, під упровою проф. Кириченка:	7. Святочна промова — д-р Лука Мишута
а) Могла — музика Івана Франка	8. Деклямація: „Камеяри“, І. Франка — п-ні Ст. Галичини
б) Вічний Революціонер — слова Івана Франка	9. Хор ОДВУ:
музика Миколи Лисенка	а) По синьому морі — муз. Кириченка
При фортеп'яні п-на А. Полога.	б) Засяло сонце золоте — муз. І. Недзьольського
	в) Живи, Україно — муз. М. Гайворонського

„НАЙСТАРШИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОМИСЛ“.

Накінець Моріс Гиндус, автор кількох книжок про Росію, змалював упередження до чужинців як „старий американський промисл“. Він наводив напад проти німецьких імігрантів з одної американської газети з середини 18-го віку, потім напад бостонської газети проти айриських імігрантів у половині 19-го століття. Коли тепер американці накидуються проти чужинців як проти носіїв революційних ідей, то тут вони переливають у нові міхи старе вже вино. Як о. Райен

у своїй промові рано, так цей бесідник добачував у цій нагіній признання американців, що вони не вміють вирішити основного суспільного питання Америки. Бесідник не вірить, щоб так було все. Американський талант, що зумів вирішити питання продукції, вирішить теж нове питання розділу продукowanego добра, а тоді в Америці не стане ненависті до чужинців.

Рід Луїс, голова „Фліса“, закінчив повечірні збори, підносячи велику вагу конференції чужинців як проти носіїв ідей для розглянення причин упереджень до імігрантів та висказав надію, що таких конференцій буде більше.

УКРАЇНСЬКА МАТИ В АМЕРИЦІ

Вчить мене матуся моя дороженька,
Що я українка мала білявенька;
Що стяг України жовтий і синенький,
А герб України — тризуб золотенький.
Тай ще так навчає мене ненька мила,
Щоб я Україну понад все любила.
Бо хоч я родилась уже в Америці,
Але батько й ненька є все українці.
Тож і я вкраїнське серце в грудях маю,
Так мене матуся моя навчає.

Анастасія Рибаківа.

УВАГА! НЬОАРК, Н. Д.Ж., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
СЕСТРИ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА, ШКІЛЬНІ ДІТИ І СОЮЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
улаштувають

СВЯТО МАТЕРИ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ
У SLOVAK GYMNASICAL HALL,
358 MORRIS AVENUE, NEWARK, N. J.
Початок в год. 3-тій попол. — Орхестра перцюрдяна.
Запрошуємо всіх матерей і громадян до співучасті. 107-8
Комітет.

УВАГА! БЕЙОН, Н. Д.Ж., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СТАРАННЯМ ВІДДІЛУ СОЮЗУ УКРАЇНОК, СИЛАМИ ХОРУ БОЯНА І РІДНОЇ ШКОЛИ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ КАТ. ЦЕРКВІ

СВЯТО МАТЕРИ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ
В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ,
30 EAST 25th STREET, BAYONNE, N. J.
Початок в годині 3-тій пополудні. — Вступ 25 центів.
Програма складатиметься з диточого представлення в честь Матерей, співів хору Бояна і реферату, який виголосить пані А. Вагнер, передсідниця головної управи С. У. А.
До численної участі всіх громадян запрошує дуже сердечно — Комітет. 108

УВАГА! НЬО ЙОРК, Н. Я., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
СТАРАННЯМ УКР. ТОВАРИШТА НОВА СІЧ У НЬО ЙОРКУ
улаштується

ПЕРШИЙ ВЕСНЯНИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 9-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ
В ГАЛІ ПІД Ч. 66-68 ІСТ 4-ТА ВУЛИЦЯ, НЬО ЙОРК, Н. Я.
Початок в годині 8-мій вечір. — Вступ 30 центів.
Добра музика, смачний буфет і всякі напитки. До численної участі запрошує Тов. Нова Січ За добру забаву ручить — Комітет. 107-8

В передодень Дня Матері Радилась діти,
Які би то даруночки Матусям зложити.
„Шож ти свої матусенці“
— Василько питає —
„Даруночків накупила,
Що й Татко не знає?“
„Татко самі накупили,
Я тільки ховаю,
А вже завтра я матусі В дарі поскладаю“.
„Та чеж гарно, Ганусенько,
Алеж треба знати,
Що й від себе щось матусі Треба дарувати.“
„Я, як бачиш, свої нені Даруноків не маю;
Затеж її гарнесеньку Пісню заспіваю“.
„А я свої матусенці Обрус вишиваю:
„Від Марусі для Матусі“ На самому краю.
„Тай обвела я довокла Віночком з листками
Йі гарні букви розмістила:
„Для Рідної Мами!“
„І у ріжках жовті рожі Йі боз голубосиній,
А на самій середині Прапор України“.
„Дуже гарно, Марусенько,
Яж шити не знаю,
Затеж свої матусенці На скрипці заграю“.
„А я свої матусенці Вірш задеклямую“.
„А я свою матусеньку В руку поцілую“
І усі так напередими Себе вихвалляли,
А бідної сиротини І не завважали...
Стоїть мовчки у куточку,
Ніхто не звважає,

„Щож я зроблю безталанна? Матусі не маю!
Піду у луг коло річки Цвітів назбираю
„На гробі поскладаю Гарно китичками,
А щоб вони не зівяли,
Скроплю їх сльозами“.

І ДЬТЕ ДО СТАРОГО КРАЮ
через ПАРИЖ або ЛОНДОН

ШВИДКО І ДЕШЕВО
Виглядо й безпечно. Поспінним кораблями Ліній Кюнард Гватт Стар.

РОКОВА ЛІТНЯ ПРОГУЛКА ДО СТАРОГО КРАЮ
Виїде на велитеськім Кораблі

BERENGARIA
52,100 тон містоти

дня 2. липня

Управителем Прогулки буде П. КАРОЛЬ ФРУТОН
Завідувач Подорожного Департаменту.

КОРАБЕЛЬНІ БІЛЕТИ НА РАТИ НА КЮНАРД ГВАТТ СТАР ПЛЕН ВІПЛАТИ.

По інформації зголосіться або напишіть до агентів ліній

CUNARD WHITE STAR
25 Broadway, New York, N. Y.

УВАГА! БЕЙОН, Н. Д.Ж., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СВ. ОСЬМИДНЕВНА МІСІЯ

в українській католицькій церкві Успення Пречистої Діви 24-30 ІСТ 25-ТА ВУЛИЦЯ, БЕЙОН, Н. Д.Ж.
під проводом Впреп. о. Максима Маркова, Чина св. Василя Вел., та при участі Впреп. Духовенства з околїчних парохій зачеться
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ
в годині 7:30 ввечір
І буде тривати цілий тиждень, до неділі 17-го травня.
Всіх українців з Бейон і околиці широко просимо взяти участь в отсій осьмидневній св. місії. 106,8
о. Олександр Павляк.

УВАГА! АЛЕНТАВН, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ВІДДІЛ Ч. 23 О. Д. В. У. ВЛАШТОВУЄ

ДЕНЬ МАТЕРИ

і представлення СВЕКРУХА

комедія в 3-ох діях
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІЙ САЛІ, 803 NORTH FRONT STREET, ALLENTOWN, PA.
Початок в годині 7:30 ввечір. — Вступ 35 центів.
Комітет запрошує всіх українців з доколичних громад прийти на свято Матері. В часі концерту виступить шкільний хор під проводом уч. Івана Заворського. Виголосить реферат бесідниця з Нью Йорку пані Гладун. В представлення будуть виступати аматори з Українського Співацького Кружка ім. Лисенка. За повне вдоволення ручить 108
Комітет від. ч. 23 ОДВУ.

ПОЗІР! НЬОАРК, Н. Д.Ж., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА В НЬОАРКУ

В СУБОТУ, ДНЯ 9-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1936 РОКУ

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

і представлення СВІДКИ

В ГАЛІ ПІД Ч. 324 MORRIS and SPRINGFIELD AVE., NEWARK, N. J.
Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 35 центів.
На бали буде добра музика. Просимо всіх громадян прийти на цей баль і представлення 108
Комітет.

ДО КРАЮ РОШІ

ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛЯРАХ І ТЕЛЕГРАФІЧНО ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА, СКОРО І ДЕШЕВО.
• Продаємо шифарти на всі лінії до краю і з краю до Америки.
• Полагоджуємо всі краєві справи дешево і після прав краєвих.
• Продаємо і вимінюємо домн і фарми і полагоджуємо всі тутешні справи реальностей.
• В кожній справі просимо кожного Українця в Америці удаватися в повних справах до свого українського брата котрого властивителем від 20 літ є Антін Пашук. Адреса така:
ANTHONY D. PASHUK
322 N. 8th Street Philadelphia, Pa.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЖІНКИ НА КРИЛАХ.

Пані Кеніон, американська летунка, каже, що вона й кілька інших жінок готуються до участі в найближчій війні як летунки.

По таким вступі можна би сподіватися, що летунки готуватимуться кидати бомби, стріляти до летунів у бою, тощо. Та пані Кеніон каже далі: Ми, жінки, будемо перевозити ранених жовнів, переносити депеші та будемо звільняти торговельних летунів, покликаних до активної служби.

Отже щось як цей лідер, що казав: „Всі вперед, а я за вами!”

НЕ ТІЛЬКИ ТІЛЕСНЕ ЗДОРОВ'ЛЯ.

Д-р Джеймс Пейдж і д-р Карні Лендис, лікарі Нью-Йоркського Психіатричного Інституту, подали на зборах Американського Психологічного Товариства до публічного відомства вислід своїх розслідувань над відносинами між умовним здоров'ям та подружжям, котрі вони робили за підбитом Колумбійського університету.

Вже це бдно, що поважна наукова інституція та великий університет займаються такою справою, замінити факт. Видно з того, що питання умовного здоров'я не є справа малої ваги.

ПОДРУЖЖЯ Я УМОВЕ ЗДОРОВ'ЛЯ.

Д-р Пейдж і д-р Лендис кажуть, що подружжя не є перешкодою до божевілья, бо й жонаті попадають до шпиталів як умово хорі.

З цих фактів вони роблять висновок: подружжя не є щипленням проти умово недуги. Себто: як боїшся умово недуги, не жди лікування від одруження.

ХАТА Я ШПИТАЛЬ.

Однак, кажуть ті самі лікарі, до шпиталів зголошуються як умово хорі менше подружжених, ніж неподружжених.

Щоби з цього не робити невідповідних висновків, дослідники дивилися за причиною цього явища: „Низьке число подружжених у шпиталях для умово хорих можна найкраще пояснити двома причинами. Перше, умово хорі люди, що мають родину, дістають при родині таку опіку, якої неподружжені шукають у шпиталях. Друге, люди, що не достроєні до життя з іншими людьми, не дружаться”.

Між стрічками реферату видно пораду, яку ці лікарі дають широким кругам громадянства: хто не вміє жити з іншими людьми, той хай не дружить, бо подружжя тако само викрие його умово недугу, як неодруження. Хіба що

ЗАРЕЗЕРВУЙТЕ ДЕНЬ 28-го ЧЕРВНЯ 1936

ПРОГУЛЬКУ (BOAT OUTING)

УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛУБУ в НЬЮ ЙОРКУ

ГЛЯДІТЬ ЗА ПОДРОБИЦАМИ в ОГЛОШЕННЯХ.

хто не хоче йти лікуватися до шпиталу, а хоче мати опіку вдома.

ЧОМУ ВОНИ ВСЕТАКИ ЖЕНЯТЬСЯ?

Описуючи різні типи людей, що не надаються до подружжя, відомий американський психолог Джордж А. Дорсі в одній своїй книжці питається: чому ці люди женяться, коли їх подружжя очевидно мусить скінчитися зломанням двох або більше життів?

Відповідає: „Правдоподібно тому, що вони виростили з

такою думкою, що людина повинна дружитися”.

Такі переконання вщиплюють різні суспільні чинники, а в деспотичних краях, комуністичних і фашистських. Важливий уряд веде агітацію за те, що всякий повинен женитися й мати діти.

В'ЯЗНИЦЯ НА СВ. ОЛЕНІ.

Цікавий прицинок до нетовариської вдачі зрозуміння дає драма, що її недавно грали в Лондоні, в Англії, під наголовком „Св. Олена”. Ця драма представляє французького цисаря Наполеона по його

поваленню на вигнання на острові св. Олени.

Драма написана з великою історичною вірністю. Вона представляє факти так, як вони були: не робить з Наполеона ні героя, ні мученика, ні драба, а представляє просто як людину в нещасть.

Англії вибрати остров св. Олени на в'язницю для Наполеона тому, що це невеличкий острівець, закінчений далеко від світа. На тому острові Наполеон створив собі щось у роді королівського двора, який він мав у Парижі. До двора належали люди, що з вірністю до Наполеона хотіли з ним ділити недолі вигнання. Історія показує, що це товариство розбилося через самого Наполеона та його товаришів. Він був задрісний за всякі гонори. При всякій нагоді він дивився на те, щоб блистати в оточенні. Всі люди оточення мали підчеркувати його гідність. Люди не могли цього завдання виконати, й Наполеон був вично подражаний, злосний, завидний, деколи заплаканий. Люди, що прийшли ділати з ним недолі, таксамо як він, дбали за гонори, почеси й гідности. Пішла низка дрібних непорозумінь, сварок, дрібних кандалів, що зробили заслання Наполеона образом непристойності й хамства.

УВАГА! — СКРЕНТОН І ВІЛКС-БЕРІ!

В НЕДІЛЮ, 17. ТРАВНЯ (SUNDAY, MAY 17, 1936)

виставлене буде:

УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ

в 10. картинах, укладу Л. Цегельського

А саме:

В СКРЕНТОН, ПА., В ГОДИНІ 2:15 ПОПОЛУДНІ, CASINO HALL, 339 ADAMS AVENUE.
В ВІЛКС-БЕРІ, ПА., В ГОДИНІ 7:30 ВВЕЧІР, В АВДИТОРІУМ УГРО-РУСЬКОЇ ЦЕРКВИ Медисон Евеню (доїзд стріт-карою Плейнс або Парсон)

50 ОСІВ НА СЦЕНІ: Подоляни і Гуцули. — Старовинні весільні звичаї. Прекрасні танці: козачок, коломийка, аркан і козак. Сільські музики. Чудові гуцульські костюми. Відіграє трупа Хору ім. Лисенка з Джерзі Сіті під орудою п. В. Гея.

Тикети в спродажі по українських установах і парохіях.

ШИФКАРТИ

на найбільшій та найкращій кораблі на всі прогульки і то до всіх країв. Воготовані всі документи, потрібні до поїзків — пашпорти, Візи, перміти, абдеати, петиції, і тому наші пасажери не мають клопотів в дорозі.

ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країв ПОСПИШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплату на останній почті під повною гарантією ПОМАГАЄМО негезалатичне делегування Наполеон до родині законні.

ПОЛГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідаю до терміних обов'язкових законів в краї. Контракти, повноважсти, акти дорозі, новинні скріпти і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ та різні бізнеси по дуже приступних цінах. Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРО по сонісі поради та ретельну обслугову.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET. (між 1-ю і 2-ю Евеню А). NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ в АМЕРИЦІ.

БЕІНТ ПОЛ, МІННІ.

Міжнародна вистава.

В днях 24, 25 і 26 квітня п. р. заходами Y.W.C.A. відбулася в нашому місті міжнародна вистава, в якій брали участь всі тут мешкаючі національності включаючи очевидно й українців. Однак тому, що нас тут дуже мало, то нам приїшла з помічю укр. прав. громада з Мінеаполіс зі своїм парохом о. Корсуновським на чолі, за що їй-дякуємо.

До тої вистави ми всі приготувалися з запалом і охотою і коли нам таки вдалося поставити свій відділ на тій виставі, то це було для нас великою моральною нагородою.

Як і в інших подібних випадках, українське мистецтво притягало велике число глядачів, які ставили нам різні запити про Україну. Між експонатів були річи місцевих українців; а далі добродіїв Кочанів, з Дюлоїт, Ілл., а також були річи (гуцульські виробів), що їх ми одержали від „Жіночої Доли” з краю. Крім того були також малюнки Олени Кульчичкої.

За безкорисний труд у виконанні цієї вистави належить це подяка місцевому Союзові Українок, Школі танцюристів, хорова та диригентова, а передовсім самому комітетові з професором Грановським на чолі, які не жаліли труду і тою виставою занялися.

К. Качмарова.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПІЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Ніколая, від 369, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбулися у вівторок, 12. травня, в годині 7-ми ввечір в галі парохіальній. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо деякі справи поглядити. Напомиємо тих членів, котрі ще довгують, щоб старалися чим скорше заплатити, бо так далі не можна тримати членів. — І. Березняк, прес.; О. Патер, кас.; М. Куба, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА”

БОЛІ НІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі живці, болючі ноги, флебіс (запалення жл), вивуха) або болючі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Обіскові години: щоденно від 2 до 8, в понеділки і четверги від 2 до 8.

ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.
DR. BENLA
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ
28 W. 89 St., New York City.

— Ви чого яків такі злісні?
— Таж подумайте самі, як тут не сердитися? Сиджу в гостиниці, по і їм, витягаю тисяч — доларовий банкнот, щоби вейтер видав мені решту й у тій хвилині — пробу-джуюся!

В КОЖДІЙ ГОДИНІ

У нашій званню ми піддержуємо правила бути готівми в кожній хвилі на кожній поклик. Потреба може приключитися в кожній хвилі, і погребник повинен бути готівий кожній хвилі, коли хтось зажадає його обслуги.

Тому то ми встановили собі строге правило, щоби бути готівми в кожному моменті, в день і вночі, дати свою безпробовочну й успішну службу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
17 Morris St., Jersey City 54 E. 25 St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0840

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ РОБІТНИКА, самітно, у віці від 20 до 35 літ, на фарму. Мусить бути українськ, знати фармерську роботу і бути тверезого характеру. Зголошення посилайте на адресу:
H. HNATOW,
R. F. D. 3, Box 23, Middletown, N. Y.

НА ПРОДАЖ 6-ФАМІЛІЙНИЙ ЛЕВЕРІЯНИЙ ДІМ в дуже добрім стані, 216 Halladay St. Ціна \$6,250. Голосіться до: JOHN BISHKO, 216 Halladay St., Jersey City, N. J.

НА ПРОДАЖ ФАРМА! 125-акрова фарма близько Wood-borg, N. Y. Фарма в ґрах і гарна, але, насобиско, багато ягід, дім на 7 кімнат зі всіма ушпленнями, гараж, склади на сіно, пражіщення на 30 корів. Ця фарма може купити або винаймати на літо. Голосіться до: Mrs. A. TOLIN, 139 — 3rd Ave., New York, N. Y.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ Урядові години: Від 1-3 пополудні і від 6-8 ввечір. В неділю згідно з умовою. 718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J. (near Springfield Avenue) Tel. Essex 3-4468.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2416. Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 8 до 9, а в неділю рано від 10 до 12.

Dr. M. SMITH перенес на 46 E. 7th STREET, NEW YORK між 2-ю і 3-ю Евеню, близько церкви св. Юра Phone: Drydock 4-2486 Урядові години від 12 до 2-го і від 6-го до 8-мої ввечір.

СТАРОКРАЄВІЙ ОЛІЙ 24-літня практика в старій країні виробу олії. Таксамо тут в Америці виробляю олію з конопляного насіння. Хтось з приятелів хотів пригладити собі Старий Край смаком олії, хай замовить собі смачного і здорового олію. Ціна 1/2 кварти 80 ц. — кварта \$1.50. Марка фунт 3 ц. — Замовлення з гримши посилайте 96- WILIAM MYSAWKA, R. D. 2, Pheenixville, Pa.

Намільте себе шир про поради і поміч до того добре відомого арабського агронома, ворожбит з долої і місцяного чачата. Лише залучуть на \$100 мої ордер, замітайте чотирі питання про пропахні своая, загублені речі, любов, подружжя, бізнес або якінебудь інші предмет. Не забудьте посилити промія безплатний несподіваний дарунок. Подайте конкретно день місяць вашого народження. Пишіть по англійськи. Зашийте до проф. що називається Ralfred Hammett, Особи, що мешкають у Джерзі Сіті або в околиці, мусить прийти до офісу. Як урядете, ми скажемо вам наше ім'я і назвисте, дамо вам поради і всяку поміч, яка вам потрібна. Замовте собі телефонний день прийому. Deliware 3-8964.

Офіс: 383 JACKSON AVE., Cor. of Ego Ave. (over Meat Market), JERSEY CITY, N. J. 84-90

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ. 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2568. BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

СВІЙ ДО СВОГО! Одинокі українські погребні в околиці Перр Амбой і Картерет, Н. Дж. **SAMUEL P. KANAI**, 433 STATE ST., cor. WASHINGTON PERTH AMBOY, N. J. Телефон: P. A. 4-4646. Чесна обслуга. — Ушкоровані ціни.

Вова: — Чи може татко щось згадував, що ти ще замолодий, щоби ожентися зі мною? Він: — Так, однак твій татко додав теж, що я дуже скоро постаріюся, як мусітиму платити твої рахунки.

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

На його радість Тарзан застав лейді Бет і її приятелів занятих опікою ранених. Вони лишилися там цілий тиждень, даючи пораду. Потім Тарзан заявив, що він покидає табор. Певна сила іскандрійської сторожі відвела його до виходу з кратеру.

„Я приїду назад і розсліду тайну цього вогненного стовпа”, заявив Джері. „Під час нашої пошлюбної подорожі”, заявила Бет. „Га. Я вже маю досить Африки”, Томі засміявся. „Я тебер хвчу захити спокійно десь на фармі в Нью Джерзі, ні?” Арбеля усміхнулася. „О Кей, кид”, вона сказала.

При тунелю Тарзан звернувся до Маседона: „Як нарід Іскандра хоче бути щасливий, хай стереже добре цього входу перед приходом варварів”. Потім він підняв руку на знак прощання.

І не тяжко собі уявити, що зо свого місця в хмарах Олександр Великий дивився вниз і говорив: „Ось чоловік, що варт бути в товаристві найбільших войовників світа. Олександр Великий з Македонії піддає поклон Тарзанові з Митл”. КІНЕЦЬ.